

Jan Vopička: Vychladlá láska: Obraz zahraniční populární hudby 60. let v současné Praze

Posudek vedoucího bakalářské práce

Bakalářská práce Jana Vopičky patří do jednoho z tematických okruhů, jejichž výzkumu se v současné době na FHS v etnomuzikologii věnujeme: totiž konceptualizacím a způsobům zpřítomňování minulosti, které pracovně nazýváme „modality vzpomínání“.

Pro výzkum „své“ modality si autor vybral fenomén revivalu anglofonní zahraniční populární hudby 60. let. (Pro ty, komu by určení připadalo málo přesné: jde o žánrově poměrně úzký segment, a koneckonců i jeho posluchačské zázemí není – přinejmenším podle výzkumů – příliš diverzifikované, viz s. 14.) Základní výzkumná otázka, resp. otázky se vztahovaly k tomu, jak hudební skupiny, které se označují pojmem revival, a jejich fanoušci, „znovužívají své hudební vzory 60. let“ (s. 8).

Práci uvozuje pěkný popis vlastní cesty autora k hudbě, kterou bude zkoumat, a tím také odhalení hodnot, které na ní oceňuje. Teoretickou základnu mu představují jednak modely Merriama (1964) a Kaufman Shelemay (2003), resp. pro české prostředí můj (2008, 2013); diachronní aspekt pak spojuje s konektivní strukturou Assmanna (2001), resp. referenčními rámci Maurice Halwachse (tamtéž). Tím vzniká ne sice příliš podrobná, ale rozhodně smysluplná teoretická základna, na níž lze stavět výzkum. V něm ještě částečně navazuje na bakalářskou práci Štěpána Kříže (2010), který studoval návštěvníky téhož hudebního klubu Vagon, o němž teď Jan Vopička usoudí, že je hlavním ohniskem revivalových událostí. Tady je podle mého jedna ze slabin práce: vysvětlení, proč zrovna a jen ve Vagonu, se mi nezdá úplně přesvědčivé, nebo přinejmenším ne dost důkladně vyargumentované (s. 13 – 14).

V jinak pěkné metodologické části se autor usilovně drží G. Goba (2008), který varuje před „going native“ jako nežádoucím stavem. V poslední době se v etnomuzikologii, jakož i antropologii – a na mnoha našich fakultních seminářích – doporučuje spíš reflexivita, než bránění se něčemu, čemu se stejně ubránit nelze.

Krátká historická 4. kapitola („Historie hudby 60. let“) umožňuje kontextualizovat následující empirickou část. Ta začíná poměrně podrobnou „momentkou“, tedy rozsáhlým etnografickým popisem jednoho koncertu v klubu Vagon. Jako správný etnomuzikolog se věnuje především lidem (podle Jeffa T. Titona etnomuzikologové zkoumají „people making music“) – jejich vzhledu, pohybu, chování. Analytická kapitola obsahuje ale i hudební rozbor dvou písní, to aby se ukázalo, jak věrně se revivalisté drží svých vzorů v hudbě.

Nakonec dojde Vopička k závěru, že skupina lidí, kterou sleduje (vybraný hudební svět), se nesnaží napodobovat své vzory co nejpřísněji (a to ani ve vizuální, ani ve zvukové složce): zachovávají to, co je přijatelné, resp. používané i dnes. Tím se vrací k již zmiňovanému Halwachsovi a jeho referenčním rámcům.

To je celkem elegantní závěr; při čtení práce má ovšem člověk dojem, že se autor nepokusil jít hlouběji. Co by asi hudebníci či publikum řeklo, konfrontováni s otázkou kupříkladu po dlouhých vlasech nebo po hudebních změnách? Pokus o zjištění konceptualizace, tedy nejhlubší roviny v Merriamově analytickém modelu mi tu chybí.

V podstatě jde ale o velmi pěknou práci, kterou doporučuji k obhajobě a hodnotím ji mezi jedničkou a dvojkou.

Praha 7. 9. 2015

Doc. Zuzana Jurková, Ph.D.